

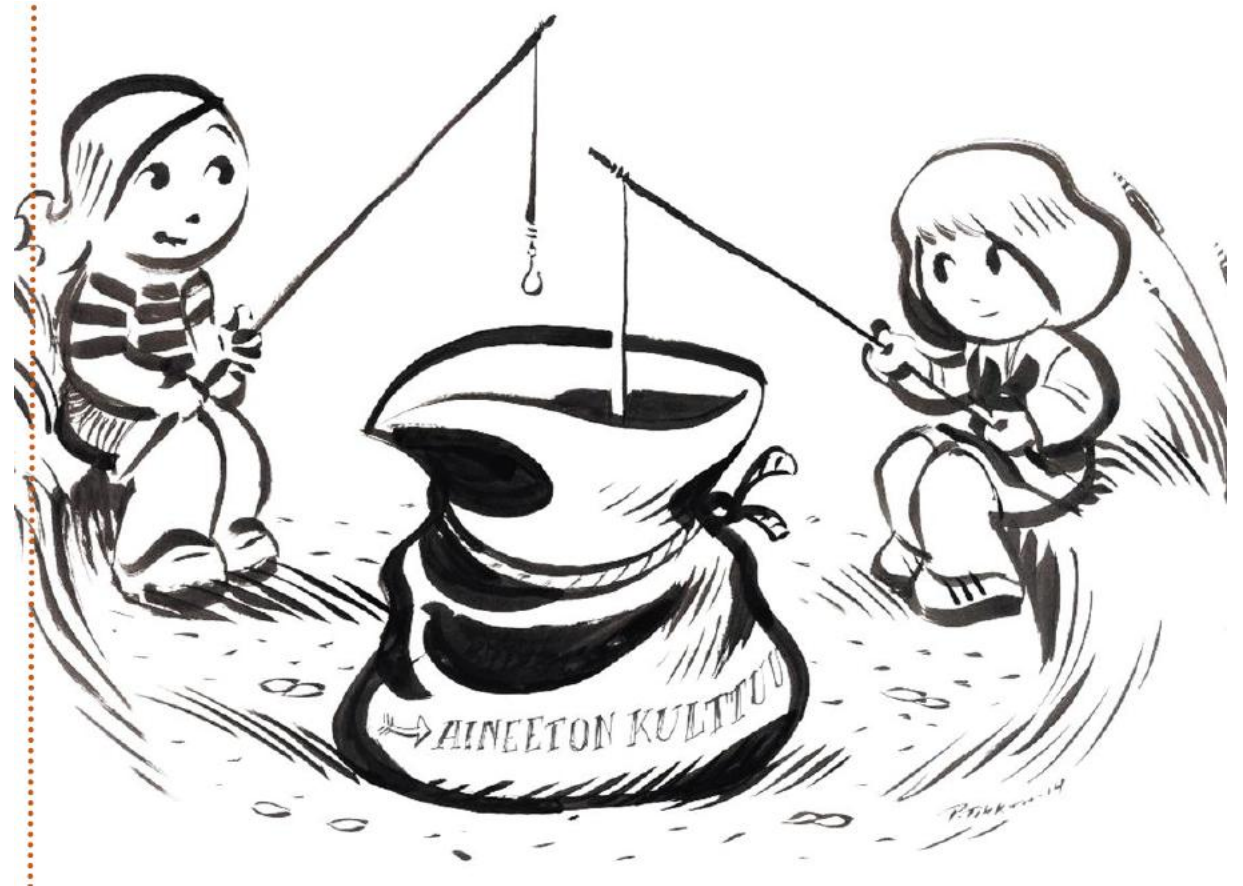
10.9.2026

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

- Alkusoitto
- Tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitien puhe
- Museoviraston tervehdys, pääjohtaja Kimmo Levä, Museovirasto

Unescon sopimus ja kansallinen luettelointi

Leena Marsio
Erikoisasiantuntija

Museovirasto
Museiverket

Aineeton kulttuuriperintö kuuluu kaikille

- Elävää perintöä on kaikkien arjessa, juhlassa, harrastuksissa ja myös monien työssä: sukupolvelta toiselle siirtyvää tietotaitoa
- Elävää perintöä ovat mm. • Juhlat ja tavat • Esittävät taiteet • Suullinen perinne • Luontoa koskeva tietotaito • Käsityötaidot • Ruokaperinteet • Pelit ja leikit
- Työn ytimessä ovat perinteitä harjoittavat yhteisöt. Parasta suojelua on se, kun tanssitaan, lauletaan, virkataan, kerrotaan tarinoita ja poimitaan luonnon antimia.
- Sadat järjestöt, oppilaitokset, museot ja muut toimijat tukevat aineettoman kulttuuriperinnön suojelua

Unescon yleissopimus aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta

- Sopimuksen tavoitteena on edesauttaa perinteiden **elinvoimaisuutta** sekä lisätä tietoisuutta elävän perinnön merkityksestä.
- Sopimus on vuodelta 2003. Sen merkitys on tunnustettu kautta maailman: tällä hetkellä sen piiriin kuuluu **185 valtiota**. Mukana myös yli **260** akkreditoitua **järjestöä** (Kansanmusiikki-instituutti ja Taitoliitto Suomesta)
- Suomi hyväksyi sopimuksen vuonna 2013 ja Museovirasto vastaa sen toteuttamisesta.
- Työtä ohjaa ja tukee OKM:n alainen **aineettoman kulttuuriperinnön asiantuntijaryhmä**
- **Elävän perinnön ringit** kokoavat yhteen toimijoita eri aloilta (käsityö, luonto, suullinen perinne, kansanmusiikki- ja kansantanssi)

Rihealueet

Juhlat ja tavat
Musiikki ja tanssi
Esittävät taiteet
Suullinen perinne
Käsityöt
Ruokaperinteet
Pelit ja leikit
Luonto ja maailmankaikkeus
Hyvät käytännöt

Osallistu

Ohjeita
Lisää ilmiö
Lisää hyvä käytäntö
Lisää kuva

Kansallinen luettelo

Esittely
Luettelo
Arvio
Arvioyhteenvedot

Työkalut

Tänne viittaavat sivut
Linkitettyjen sivujen muutokset
Tallenna tiedosto

ELÄVÄN PERINNÖN WIKILUETTELO

Tällä sivustolla esitellään esimerkkejä elävästä perinnöstä Suomessa. Elävää kulttuuriperintöämme tunnustetaan ja tallennetaan osana Unescon aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimusta. Sivuston sisällöt ovat yhteisöjen tuottamia ja sitä ylläpitää Museovirasto.

Tule mukaan tekemään perinne näkyväksi ja ilmoita ilmiö yhteiseen wikiluetteloon. Tehdään yhdessä, vaalitaan ja siirretään eteenpäin.

Tervetuloa talkoisiin!

Elävän perinnön kansallinen luettelo

Elävän perinnön luettelointi osana suojelutyötä

- Suomessa aineetonta kulttuuriperintöä luetteloidaan **Elävän perinnön wikiluetteloon** (aina avoinna)
- Elävän perinnön wikiluettelossa on **280 ilmoitusta yli 480** toimijataholta. Artikkeleita luettelossa löytyy seitsemällä eri kielellä.
- **Elävän perinnön kansalliseen luetteloon** järjestetään haku kolmen vuoden välein. Kohteita on nyt **108**.
- Kohteista päättää opetus- ja kulttuuriministeriö Museoviraston esityksestä aineettoman kulttuuriperinnön asiantuntijaryhmän tuella.

Suomen aineettomat Unesco-kohteet

- Saunakulttuuri Suomessa (2020)
 - Kaustislainen viulunsoitto (2021)
 - Pohjoismainen limisaumaveneperinne (2021)
 - Käsinvalmistettuun lasiin liittyvä tietotaito (2023)
 - Tornionjoen lippokalastuskulttuuri (2027?)
-
- Viimeisin hakukierros juuri päättynyt, tulokset syksyn aikana

Suojeleminen Unescon 2003 sopimuksessa

” tarkoittaa aineettoman kulttuuriperinnön **elinvoimaisuuden varmistamiseksi tehtyjä toimia**, mukaan lukien sen eri osa-alueiden *määrittäminen, tallentaminen, tutkimus, säilyttäminen, suojelu, edistäminen, vahvistaminen ja elvyttäminen* sekä niiden välittäminen etenkin virallisen koulutuksen ja epävirallisen oppimisen keinoin.”

Kuva: Maija Huttu /
Kansallismuseo

Valtiotasoinen sopimus, monta tehtävää:

- Aineettoman kulttuuriperinnön suojeleminen
 - Poliittiset, lailliset ja hallinnolliset toimenpiteet
 - Institutionaalinen kapasiteetti ja henkilövoimavarat
 - Siirtäminen ja koulutus
 - Tietoisuuden lisääminen
 - Luettelointi ja tutkimus
-
- Suomen ensimmäinen kausiraportti Unescolle 2022
250 sivua, seuraava 6/2026

74 Suomen kuntaa vastasi!

Korsnäs, Alavieska, Alavus, Askola, Enontekiö, Eurajoki, Evijärvi, Hailuoto, Hanko, Heinola, Inari, Isojoki, Joensuu, Joutsa, Kalajoki, Kangasala, Kangasniemi, Kankaanpää, Kannus, Kauniainen, Keminmaa, Kempele, Kihniö, Konnevesi, Korsholm, Kouvola, Kruunupyy, Kurikka, Laihia, Lapinlahti, Lempäälä, Leppävirta, Liminka, Maarianhamina, Mynämäki, Nivala, Nykarleby, Orimattila, Oripää, Orivesi, Oulainen, Paimio, Pälkäne, Parkano, Pello, Petäjävesi, Pietarsaari, Pirkkala, Pornainen, Pöytyä, Punkalaidun, Raahe, Raasepori, Rautalampi, Rautavaara, Säskylä, Salla, Salo, Savonlinna, Sievi, Siikalatva, Siilinjärvi, Suonenjoki, Taivalkoski, Tammela, Toholampi, Valkeakoski, Vesilahti, Vieremä, Virrat, Ylivieska.

Aineeton näkyväksi

KULTTUURIPERINTÖ
KULTURARV
2030

- **Kulttuuriperintöstrategia (2023-2030)** Kupea tarkastellaan kokonaisvaltaisesti: sitä on kaikkialla ja se on **osa jokaisen elämää**. Kulttuuriperintö voi olla aineellista, **aineetonta** tai digitaalista tai se voi liittyä kulttuuri- tai luonnonympäristöön
- **Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019)** kehottaa kuntia edistämään kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa. > aineeton ja aineellinen kulttuuriperintö
- **Museolaki (314/2019)** museoiden tehtävänä ”aineellisen, aineettoman ja digitaalisen kulttuuriperinnön tallentaminen ja saatavuuden edistäminen”.

Pidetään ääntä!

- Kymmeniä mediaosumia aineettomalle vuosittain
- Alueelliset ja temaattiset seminaarit eri puolilla Suomea, lukuisia webinaareja
- Tallenteet Elävä perintö Youtubessa (242 videota ja 164 000 katselukertaa)
- Elävä perintö Facebook (2000 seuraajaa)
- Elävän perinnön uutiskirje
- OLEMME KAIKKI ELÄVÄN PERINNÖN SANANSAATTAJIA!

Mennään metsään

JOKAMIES, JOKANAINEN, JOKAHENKILÖ. KÄYTÄ OIKEUTTASI MENNÄ METSÄÄN!

Miksi aineetonta kulttuuriperintöä tarvitaan?

ISO KUVA:

yhteisöllisyys ja osallisuus

- identiteetin vahvistaminen
- sitoutuminen kuntaan
- hyvinvointia
- sukupolvien yhteistyö
- taitojen oppiminen
- moninaisuuden tunnistaminen
- kestävyys ja resilienssi

MUTTA MYÖS...

- työtä ja toimeentuloa
- hankkeita ja rahoitusmahdollisuuksia
- tunnettuutta ja omaleimaisuutta
- Vetovoimaa ja pitovoimaa
- Matkailijoita ja kesäasukkaita

Elävän perinnön kansallinen luettelo

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Museovirasto
Museiverket

- Haku auki 28.1. – 16.3.2026
- Hakemuksia saatiin 30, joiden taustalla 111 hakijatahoa
- Avoin kommenttikierros 17.3.-8.4 (85 kpl)
- Aineettoman kulttuuriperinnön asiantuntijaryhmän arviointi (6 tuntia!)
- Museoviraston esitys ministeriöön
- Opetus- ja kulttuuriministeriön päätös (Ministeri Talvitie) 26.6.2026

22 uutta kohdetta

Käsityötaidot

- Hirsirakennusten siirtäminen
- Huovuttaminen
- Höyrypursien kunnostus ja käyttö
- Jussipaidan valmistus ja käyttö
- Kehrääminen
- Lautanauhan kutominen
- Muinaispukujen valmistus
- Sarafaanipukeutuminen ja asujen valmistus

Ruokaperinne, juhlat ja tavat

- Hanamin juhliminen Suomessa
- Intialainen Durga Puja Suomessa
- Karjalaiset kesäjuhlat
- Retkeilyajoperinne
- Karjalanpiirakkaperinne

Luontoon liittyvä tietotaito

- Perinnesaunottaminen
- Perinteinen pellavan viljely, muokkaus ja kehruu
- Retkiluisteleminen

Suullinen perinne, pelit ja leikit

- Perinnäisten paikannimien käyttö
- Pistekirjoituksen käyttö ja opetus
- Roolipelikulttuuri

Musiikki, tanssi ja esittävät taiteet

- Huutokatrilli
- Karjalainen kansantanssi
- Kesäteatteri Suomessa

Keskustelua elävästä aineettomasta kulttuuriperinnöstä

Leena Marsio, Museovirasto

Pauliina Latvala-Harvilahti, aineettoman
kulttuuriperinnön asiantuntijaryhmän puheenjohtaja

